

א.פ.

פרוטוקול מס' 7/57
מישיבת ועדת הכספים, שנחקקה ביום ג'
כב' בשבט תשס"ו (15.2.55) בשעה 8.30

נוכחים:

י. גורי - היו"ר
א.מ. גניחובסקי
ח. אריאב
א. סטופ
ח. רובין
י. בדר
ק. לוז
ש. דיין
ח. למדן

מוזמנים:

סר האוצר ל. אשכול
ז. סוזאייב - סגן סר המסחר והתעשייה
מר י. גליקמן - מנהל משרד המסחר והתעשייה
מר הלל דן - מנהל חברת הסילומים
מר ז. סרף - הממונה על הכנסות המדינה

ט. בזק - מזכיר הוועדה.

סדר-היום:

א. סיום הדיון בענין הסילומים
ב. הדיון בתקציב לשנת 1955/56.

& & & & &

היו"ר י. גורני:

נטאר לנו לשמוע את דברי התשובה של טר הלל דן
ובזה נסיים את הבירור על השילומים.

ה. דן:

אני ראיתי וממשיך לראות את ענין השילומים
כאחד הנסיים - הענין עצמו, שאנחנו נקבל פיצויים
מדינה וטיקייטו אותם. כאדם מסודרתי תמיד תיארתי לי נס, כאיזו
הזדמנות שמזדמנת לאנשים חיים בדרך מסויינת. לפי תיאוריה זו חשבתי
שאם לא ננצל אפשרות זו שיש לנו, למען הבטח קיומנו הכלכלי כל זמן
שהשילומים קיימים, הרי אנחנו הפסדנו את הנס.

הגענו למצב, שאף על פי שלפי המספרים ניצלנו
עד עכשיו רק שליש מהשילומים, אבל אם רוצים אנו לדעת את הענין לא
רק במספרים אלא גם בתכנם של המספרים, הרי מתברר לנו שלגבי הקטת תעשייה
בארץ אנחנו נמצאים לא רק בשליש אלא עברנו הרבה יותר מזה, וכל מה שיטאר
לנו לוסה בערפל.

כידוע לכם, השילומים מתחלקים לחמסה טעיפים,
זאת אומרת אנחנו נתונים במסגרת של חוזה הכולל בתוכו חמשה סוגים של
סחורות, או של אופני תשלומים: א) ברזל ואל-ברזל; ב) ציוד; ג) חסר
גלם תעשייתי, תעשיות קלות ומוצרים מוגברים; ד) מוצרי חקלאות או מזון;
ה) הוצאות שירותים ותשלומים שאנחנו מחזירים - אם עבור רכוש קטלי או
רכוש אחר. הדלק הוא מחוץ לכל סוג; אינם חייבים לתת לנו דלק, ובכל שנה
זה כאילו יוצא מן הכלל בסטח זה.

הועדה הממשלתית הגרמנית, הפועלת במקביל למסלחת
הקניות שלנו בגרמניה, אינה חפזת בעצמה להחליט, אלא נתונה ללחץ של
חוגים מעוניינים של הפיק הגרמני, שאינם מוכנים לוותר על סעיפים שבזדמן
להם למכור; לא בכל הקניות אנחנו חפזים, אף על פי שמבחינה זו השגנו
הרבה יותר חופט מסתיארנו לעצמנו.

אבל כשרצינו ללכת בדרך, לקבל שילומים בזמן
יותר מוקדם על-ידי קבלת קרדיטים - ההגיון של אפשרויות לקבלת קרדיטים
סטון רק בקבוצה ב': מוצרים תעשייתיים לתעליה כבדה, שמהם אנחנו יכולים
לבנות את התעשייה שלנו, גם הקלה וגם הכבדה.

בענף זה קבלנו בסנה הראשונה, מתוך 250 מיליון
מרק - 90 מיליון מרק, זאת אומרת כ-25%. אם נקח מתוך 400 מיליון
מרק, היה לנו דבר יוצא מן הכלל של 150 מיליון מרק בטביל דלק, ואז
היו אלה 90 מיליון מרק מתוך 400 מיליון מרק, כלומר כ-23%.

התחלנו ללכת בדרך זו והגענו לידי כך,
שהאפשרות הזאת התפתחה. השגנו תחילה קרדיט לסלס שניה, ואחר כך לסבע-
שמונה שנים.

(המסך היטיבה רסמה רס)

ר.ט.

כתחילה הסגנון לטלוש טנים, אח"כ ל-8-7 טנים. זהו כבר עננן רציני. ואם אנו עושים עכשיו את החשבון, לא של כל הטנים, אלא של קבוצה 2, זאת אומרת אותה הקבוצה המאפשרת לנו תעשייה, הרי אנו מגיעים לחשבון פשוט ביותר. אמנם נוכל עוד לקבל לקבוצה הזאת עד סוף הסילומים בין 700-800 מליון מרק, אבל אנו מנהלים עתה מו"מ על הלוואה ועל תמורה במזומנים ובסחתיים האחרונות בדולרים, וכשאנחנו באים לאיזה שהוא מו"מ מזכירים לנו זאת ומקטינים את הקרדיט. ואל לנו לשכוח את המצב המדיני הנורר כיום בעולם, וכיצד זה משתקף בחיי הכלכלה בעולם. אני חושב שאנו יכולים לקבל מגרמניה עוד כ-500 מליון מרק ומזה התחייבנו כבר על 200 מליון. כלומר, נשארים 300 מליון מרק בהם אנו יכולים לפעול, ואל תהיו שכל כך קל לגייס סכומים כאלה במזומנים, ורק חלק אפשר לקנות בקרדיט. עליכם לזכור כי איננו מקבלים בגרמניה קרדיט בנקאי, אלא קרדיט של יצרנים, שאנו מצליחים לשכנעם. נענו לנו עד היום 2 קונצרנים גדולים ביותר ואח"כ קצת נמוטות. הטנים הגדולים, אחד קטור עם חטמול הארץ והטני, ספנות, תעשייה כבדה ותעשיית מכונות. היתר הם דברים קטנים. הסגנון קרדיט ל-3-2 טנים, אולם ברור שאין זה עונה לצרכים. בה במדה שההזמנות שלנו הן מרוכזות, יש סכומים לקבל קרדיט, אבל במדה שהן מפוצלות, כמעט ואין לנו כסף לקנות אפילו לפי ההקצבות שניתנו לנו.

אנו חייבים לחלק את סעיף 2 לסני חלקים: חלק שאנו חייבים לקנות במזומנים, ואגב - מרבית האיסורים שועדת המשנה מאשרת הם מסוג זה. לכן תכינו את דברי, שאם לא נקנה היום, במהירות האפשרית, מי יודע אם נוכל עוד לקנות, גם אם יש לנו עוד לקבל סילומים במשך 10 טנים וגם אם ישלמו במשך כל הזמן, מה שאינו בטוח. עלינו לארגן את הענינים בצורה כזאת שלגרמנים לא יהיה כדאי להפסיק, גם אם יחולו תמורות פוליטיות, שיכולות בהחלט לחול בכל רגע.

ואם אמרתי בראשית דברי שהזמן הוא קצר ביותר, הרי לצערי אני חדור הכרה בקורה שלא הגזמתו כלל. ואם התלעתי על טאננות, הרי המטרה היתה שכולם יראו את המצב לאמתו. ואם חרגתי קצת מהמסגרת ודברתי על כמה דברים כואבים במסגרת זו, הרי לא זו היתה מטרה, אלא הענין עצמו. אולי אני אכנס בכך שבסוף הדבור שלי הפניתי את הוכוח מן העיקר, אבל כוונתי לעיקר. והדברים לא רק שלא נסתנו לטובה במשך השבועיים בהם אנו דנים כאן בבועה זו, אלא הם הולכים ונעשים יותר קשים, לפי הידיעות שאני מקבל מטעם. וכאדם העוסק בסילומים, הרי חובתי היא להביא את הדבר בפני כל פורום, והפורום הזה הוא רציני ביותר. אני מקווה שיסיקו מדברי את המסקנות המתאימות.

אנו נמצאים היום במצב כזה שאנו נסענים על סני דברים - מצד אחד החקלאות ומצד שני התעשייה. החקלאות היא פחות או יותר מבוססת. לו יכולנו לקחת היום את כל האמצעים ולהעבירם רק לחקלאות, הייתי אומר - נעשה זאת, אבל אם נודמנה היום אפשרות גם לדבר שאולי מיטהו חושב אותו לסני בזמן אם לא בחטיבות, לתעשייה, הרי אסור לנו בסום פנים להחמיץ את שעת הכושר הזאת, כי אם היא תלך לסמיון, לא תבוא תמורתה אחרת, לא תבוא גם חקלאות במקומה.

בדברי היו טענות על העבר, אולם לא זהו המעניין אותי עתה. אם פגעו בי או אני פגעתי באחרים, לא זה העקר עתה. אני טענתי וטוען, כי כל אלה אשר בידה במפתח לפיתוח התעשייה והם מחמיצים את ההזדמנות, הרי זהו פסע טאין לעבור עליו בתיקה ואין להתחמק מזה, גם אם תמצא הצדקה, גם אם תמצאנה סיבות מעטיות או אידיאולוגיות. גם יוסף גליקמן וגם מר בז'רנו לא הכתיסו בדבריהם את מה שאמרתי, הם רק הסבירו את הדברים אבל אטרו אותם. אבל גם זה לא המעניין כרגע. אולי אם יהיה פעם דין בענין זה, יוכלו להצדיק את עצמם, על ההזנחה שהזניחו את הענין, אבל לגוף הענין אין הדבורים האלה מסתנים. אין לי טענות רבות לבעלי התעשייה הפרטיים, אבל טענתי היא לגבי משרד המסחר והתעשייה. אינני יכול לדרוש שהתעשיינים הפרטיים יפתרו את הבעיה של בנין ארץ, אבל לא יתכן שמשרד המסחר והתעשייה יבוא ויגיד, שאם אין יוזמים, או אם אין הצעות - הוא יכול לשבת בטקסט. אינני מדבר עתה על תכניות שלא בידיעתנו. מי יתן וייעשו דברים שלא בידיעתנו, אבל דברים טובים, אבל כאן לא נעשה דבר. היכן נמצא עוד הזדמנות כזו? אולם אני

ר.ט.ו.

חוזר ואומר: נעשה מה שנעשה וזה עבר. אבל אם לא ייעשה הדבר להבא, לפי דעתי כולנו נהיה חייבים לתת את הדין - אם כי אני יודע מה זה דין, הרי זה כל אחד לעצמו.

לא אני פתחתם בוכוח על היחסים בין חברת הטילומים לבין גופים כמו משרד המסחר והתעשייה ואחרים. בעצם, שר המסחר והתעשייה הוא אשר פתח בענין זה, ולא בפני. ביום אחד הייתי צריך לקרוא בעתון, שבא הלל דן והפך את הטילומים לסניף של "סולל בונה". או בא שר אחר והודיע, שהמטק ההסתדרותי הותמט בכך טבידו הטילומים, אכבדי לחזק את עמדתו, ולא תמיד בדרכים הוגנות. ואני אמרתי את דברי לאחר הרבה זמן, ובהזדמנות בניתנה לי, ולא מעל דפי העתונות, אלא בועדת הכספים, בטעת הדיון על הענין עצמו.

ועוד מלה על המשרד ליעוץ כלכלי. היום

כולם טודים בכך שענין הצי שלנו הטגנו היטג גדול. גולם המשרד ליעוץ כלכלי התנגד לענין זה, בתחילה בצורה גלובלית ואח"כ ריכך את עמדתו, ודעתי היא בכלל לגביהם, כי כוונתו היא לסלק סומן. ושוב מפרט להגיד לי שצריך לדבר ביתר זהירות והמקום מחייב, אבל אני אומר כי זוהי דעתי, ואם עוד אוסיף לך, כי כל מי ערנצה "לקבור" משהו שולחו לשם - הרי התמונה תהיה ברורה לגמרי. בלי כל ספק יושבים שם אנשים הגונים ובעלי רצון טוב, אבל אינם יכולים לקלוט את הענין, את העובדה שאנו עם קטן, חי בארץ קטנה ובכל זאת רוצים להיות ולהתקיים; והעולם הגדול אינו הפסי בסבילנו. המושגים אצלם הם כאלה, שאינם מתחילים בכלל לחשוב על התנאים בהם אנו חיים. ודבר שני - קיים אצלם פחד בפני כל החלטה. הם אינם מעיזים, וגל לנו לשים סוסד כזה לטופט לנו.

על יתר השאלות שעדיין לא עניתי, מענה בכתב.

סגן שר המסחר והתעשייה ז. ס. זאליב: אין זה סוד, ואולי טבעי הדבר,

שבין כמה וכמה משרדים מטשלתיים המטפליה באותו דבר נוצרת מחלוקת פה ושם, ודוקא בענין השילומים שאינם לא תכנן אותו מראש, כשהוקמה חברת השילומים, וכאשר באותם הענינים המשיך לספל משרד המסחר והתעשייה ברשות מוסמכת בעניני התעשייה, חברת השילומים, משרד היעוץ הכלכלי (שאני לא התרשמתי מפניו בצורה כה קשקש כמו הלל דן) נוצרו חלוקי דעות. אנו חשבנו שבבעיות של הקמת תעשיות שונות בארץ, משרד המסחר והתעשייה הוא המוסד האחראי והקובע הסופי. אבל קיימת חברת השילומים והמחלקה הטכנית על-ידה, שלפעמים היא מסכימה עם הדעה שלנו ולפעמים לא. ואנו יכולים לטעון אותן הטענות ששר הלל דן טען כלפי המשרד ליעוץ כלכלי, כלפי המחלקה הטכנית. כשאנו מאשרים תכנית מסוימת, המחלקה הטכנית מעכבת אותה חדש ואולי חדשים ואח"כ מזמינה את היוזם, שכולנו מסכימים כי אין לנו רבים כאלה, ואומרת לו, כי מיותר להקים ביח"ר זה או אחר. איש לא קבע שהמוסד שלהם הם גאונים, ואין חייבים תמיד לקבל את דעותיהם והאצותיהם, אבל אינני רואה כל רע בשמיעת דעתם והיערותיהם. ואני חושב שכל הגורמים בכל אופן התכוונו לטובת הענין.

לטענתו של שר הלל דן על כך שמשרד המסחר

והתעשייה היה צריך לדבר ולכוון, ואם לא היו יוזמים - ליזום בעצמו, ובכלל על העבר, אני מסכים אתו; אל נדבר עתה על העבר. אבל בטה שנוגע להווה ולעתיד, הרי אצלנו במשרד המסחר והתעשייה ישנו עכשיו חשש המון בהחלט, שכל אותן התכניות של הקמת תעשיות חדשות ולהרחבת תעשיות קיימות שאנו כבר העברנו לחברת השילומים במסגרת אותו הסכום שאושר בזמנו, 20 מיליון דולר לתקופה של 4-5 שנים מתוך 100 מיליון שהוקצב לצידו, חשש; מניית וכו', הרי כבר אכלנו את המסגרת הזאת. משרדנו העביר כבר הזמנות על 19 או על 21 מיליון דולר; אני אומר זאת כי בשבוע שעבר היו כבר יותר מ-16 מיליון דולר אישורים על תכניות שכבר הועברו למחלקה הטכנית של משרד השילומים, ותכניות יותר גדולות שזקוקות לאישור ועדת המסנה בראשותו של שר דוד הורוביץ. 16-17 מיליון כבר עברו שלב זה והיו גדרך לבנק הלאומי, לאוצר התעשייה ששם עושים את קביעת האשראי וההזמנות. נכון הדבר שהיה פער בין האישורים שלנו ושל משרד השילומים ובין הסלב המאורון של בצוע על-ידי הבנק הלאומי. אבל נדמה לי שפער זה היה גדול במיוחד בעבר, בעקבות אי-הבהירות

בענין ההצמדה וכד'. אבל ידוע לי שבחדשים האחרונים מתחיל הקצב להיות
סבביע רצון. ברור שתוך כל הסכום שאיטרנו ינטור חלק, אבל ודאי לא
גדול.

אבל עכשיו אני מגיע לסאלה, שבאמת
הייתי מבקש עליה תשובה ספר דן. סיימנו כבר את הסכום של 20 מליון
דולר. מצלנו במסדר במצאת כרגע עריפה גדולה של דרישות לציד. חלק
מתכניות גדולות עדיין נחכה לאישור של לשכת היעוץ הכלכלי. אינני
סוסטן להגיד את לשכה זו היא טובה או רעה, אבל אני חושב כי נכון
בהגנו כשהחלטנו שתכניות גדולות, העולות על 250 אלף דולר, לא יאוטרו
רק במסדרנו, לא בסמוך רק על המוסחים שלנו, אלא נרכז מצלנו את התכניות
הקטנות יותר, ולגבי הגדולות נשמע את חות-דעת המוסחים. אנו מחכים
עתה לחות דעת של לשכת היעוץ הכלכלי, וגם מצלנו בציאות תכניות
רבות, וגם לא אגזים אם אומר שודאי נגיע לתכניות על עוד 10 מליון
דולר. כלומר, אני חושש שתכניות רבות שמו מספלים בהן כעת לא נוכל
לבצע, מפני שלחברת השילומים לא יהיה כסף. לכן, אני אומר
כי ההאסטה שהוטחה פה כלפינו היתה נכונה לפני שנה, אבל היום צריך
לנאום נאום נחר לגברי. ואני הייתי רוצה לטמוע דברי מרגעה מפי סר
האוצר, שלא יהיו עיכובים ושתקבע כבר היום מסגרת חדשה לאיטורים
ולקניית ציוד, נוסף לסכום שנקבע לפני שנה וחצי. זוהי הבעיה העומדת
על סדר-היום כשאנו מדברים על הרחבת התעשייה בארץ במסגרת של תכנית
השילומים.

ט. דייון:

שמענו כאן מפי מנהל מסדר המסחר
והתעשייה, כי בעלי ההצעות יקולים
להזקיע רק 20%, וגם כך הוא הפצב, ויש להם אפשרות להזקיע כה מעט,
הרי אי אפשר לבצע דבר.

ז. סוזאניב:

הם מבצעים היום את התכניות לפי מה
סקבעה המסאלה. סר גליקסן אמר שמוצינים
את הציוד, והמדונה בותנת ציוד באסראי, והעודף ב-8-5 שנים, לגבי
כמה תכניות גדולות במקרים יוצאים מן הכלל. לעת עתה היה רק סקרה אחד
בו החליטה המסאלה על תנאי אסראי נוחים יותר. אל לבא לשכוח, כי
בעל התעשייה צריך להזקיע כספים לא רק בקניית הציוד, אלא הוא צריך
גם להקים את הבנין, להרכיב את הציוד, חפרי עזר, חפרי גלם ולהפעיל
את ביח"ר. וכאשר כבר הכל גמור, גם כן לא למחרת יוצאת המחורה, ויש
לו צורך לפחות כמה חדשים בהון חוזר. לכן אין זה למעשה אסראי של 85%,
אלא אסראי הרבה יותר קטן, של 20% או מפילו פחות.

סר האוצר ל. אשכול:

הקסיים בענין זה של השילומים הם גדולים
יותר מכיוון שזהו דבר הסייך לצבור
ולמדונה. אילו זה היה סייך לאיש אחד, יתכן שהיה עושה זאת בצורה
הרבה יותר שקטה, בצורה הרבה יותר שקולה, או להיפך, כאפיו. אולם פה
הכל נעשה בבית של זכויות, ולכן חושבני שעוד בדיקה, ועוד בדיקה לא
חזיק. ברור שהמוסגים של המוסחים האלה אינם מתאימים למוסגים בהם
אנו חייבים לחיות, והם לפעמים אינם מבינים תנאים אלה.

עליכם לדעת כי בכלל לכל ענין השילומים
גיגטו בזהירות רבה. יתכן שכל ענין השילומים יכול היה להיות או רק
באוצר או רק במסדר המסחר והתעשייה, אבל אי אפשר היה לעשות זאת, ואולי
גם לפני שלוש שנים היה מיוחד איזה שהוא מסדר לקחת את כל זה על עצמו.
אני חושב שבענין מסוג זה טוב שיש מישהו המחמיר ומוכן לרוץ קדימה,
ויש מישהו העוצר במקצת, ובאמצע באיזה מקרה מסתדר הענין.

אנו יכולים להגיד בבירור, כי במשך השנים
האלה הוצאנו מברטניה באחוזים יותר מאשר היינו צריכים להוציא. יכול
לנא מישהו ולומר: יכולנו להוציא יותר, אבל כאן אני יכול להגיד, כי
אוסים יותר מאשר פותר היה לעשות, אפשר היה לעשות ואולי צריך היה לעשות.

אני מסכים שאותו צריך לרדוף החסד והפחד, כי יודע את בעוד זמן מה זה יהיה קיים, ומשום כך צריך למצוא כל מיני דברים כדי למהר ולקצר.

לדברי חבר-הכנסת דיין ברצוני לומר, כי אילו היה זרם של יוזמים, זרם של מניעים, והם היו זקוקים להלוואות של סכומים נוספים, לא הייתי מהסס ולא הייתי שומל שמלות. על כל פנים אני חושב שעוד בדיקה ועוד בדיקה אף פעם אינן מוזיקות. אנו עושים דברים גדולים ועצומים, למשל ענין הצג, למשל ענין המבדוק. ואני חושב שלו היינו פועלים ללא בדיקות וללא זהירות, והיינו נכסלים, ויכולים להכשל, הרי היה המצב הרבה יותר גרוע.

אני חושב שצריך יהיה לתת פעם טובסידיות לתעשייה (ואולי גם היום). אם לא יהיה טובס, יהיה צורך לתת 100% הלוואה ומאילו יותר. אולם הצרה היא שאיננו יודעים טיפה היא האמת. כשלוחצים בשעת זכות, הרי כמעורר הרושם כאילו אני אפשר בשום פנים בלי טובסידיות, אבל לאמיתו של דבר אין המצב אף פעם כל כך חסור. אותו דבר בהתייבבות, אותו דבר בתעשייה. אילו היה ברור לנו שאין טובס - היה מצב שונה לגמרי. והצרה האלו היא, כי אמנם ישנם חששות לעצם הענין, אבל ישנם גם חששות של "מי יחיה ומי ימות".

אני קראתי את הצעתו של חבר-הכנסת פורדר, הוא הציע אותה גם לפני שנה וחוטבני שזוהי הצעה טובה ביותר. אני מתכוון לכך שאולי באמת הגיעה השעה להקים זרוע מטלכתית בשטח התעשייה. עברו 7 שנים מיום הקמת המדינה, ולא נעשה דבר על-ידי ההון הפרטי, מכמה וכמה ניסוקים וטענות - אבל לא נעשה דבר. המדינה הזאת נבנית ותיבנה בחלקה הגדול ועוד הרבה שנים על-ידי יזמה צבורית-מטלכתית. ואני מזהיר מולי חוגים מסויימים: במדה שאנו נבלוים זאת, באותה מדה מוכרח המטק ההסתדרותי להתחזק יותר ויותר. כי פה יושבים יהודים וכוחות שאינם יכולים לשאת את המצב הקיים ואת חוסר המעשה, והם ירוצו ויתפרצו קדימה. ואז יבוא "סולל בובה" ויזום מפעל חשוב וגדול, ולאחר מכן יבקש הלוואה - האם לא נתן לו? יבוא הלל דן בהצעות לממשלה: אם יש לכם דברים טובים יותר יורשו אתם, אם לאו - אנו מוכנים לפעול, תנו לנו הלוואה. ואני מומר כי צריך לחשוב על זה ברצינות ומהר. צריכה להיות לנו זרוע אשר תענין לטכנ את הכסף לדברים אשר שום איש פרטי אינו מוכן ללכת. יש להקים חברה, שיזכר להסתתף בה כל מי שירצה להשקיע כסף יחד עם הממשלה, ולחברה כזאת תהיה גם יותר עצמאות ותהיה יותר גמישה לחפש יהודים בעלי הון אשר יסכימו להשקיע כספם.

ועוד כמה פליה על קבוצת היועצים. היזה טענות יכולות להיות לנו אליהם? אנו שומלים אותם ומעבירים אליהם בעיות, ואלה הם השיקולים שלהם. ואל לנו לשכוח כי בכלכלה הישראלית יש הרבה יותר יסודות שמעוררים להגיד לא, מאשר להיפך. לא מגיד שהחומר שהם מפציאים לנו אינו פלד אותנו. אולם מחשבותינו שונות בדרך כלל. הם יכולים לא להמליץ על מפעל איזה שהוא, מכיוון שאין בו רווח, אולם אנו מוכנים לעשותו גם ללא רווח. אנו בקשנו מהם שיכינו תכנית מאוזנת של פיתוח הארץ ל-2 מליון נפש, אבלם זאת אינם מוכנים לעשות.

וסוג אני מומר, אלה שעסקו בשילומים עשו הרבה יותר מאשר קרו לעשות, אבל יתכן שבשנים הקרובות יהיה עלינו להיות עוד יותר דגיטים, עוד יותר גמישים, להוציא כמה מאפשר בזמן קצר עד כמה שאפשר. ואין להתכחש לעובדה שבדרך אינו מסוגר המעוניין יותר ברווחים ומסוגר שני המעוניין יותר בעצם הענין.

הלל דן:
לא נכנסתי בדברי לזכוח הפנימי בין מסרד המסחר והתעשייה לבין המחלקה הטכנית של חברת השילומים. לא אתזכר על זאת עתה, ברצוני רק להעיר מספר בערות נוספות לגוף הענין.

הר סונזאליה אשר נני עתה על הכנסה,
וזה נכון. מולם מה איטרנו? איזה חלק תפסו הדברים החיוניים אתוך
כל ההזמנות? איש לא יגיד, מפילו מנאל מסרד הכספר והתעשייה, שכל
ההזמנות היו על דברים חיוניים.

אני כבר אמרתי: ישנן אפשרויות להקים
תעשייה גדולה, ואין הסכומים הדרושים לכך. לקטל בשנה התקציב הבטה
בקבל-מקסימום 70 מליון מרק בטביל טעיף 2. אגב חייבים לשלם 72
מליון. פירוש הדבר שאין לנו מפילו פרוטה.

דבר שני, בקשר לגיוס כספים. התחילה, עם הקמת
החברה, אמרו לנו שאנו צריכים להיות רק סוטר לביצוע. מפילו היו כל
האחרים פועלים ויוזמים, מפולי היינו באמת מסתמכים בכך. אבל בתנאים
הקיימים, לא יכולנו לעשות זאת. אני בסיתי לגייס מכשעים במקומות
אחרים. לא דברתי בשם "סולל בונה" - לא היתה לי הסמכות לדבר בשם
השילוחים, רציתי לבדוק את הקרקע, ואני מסוכנע שהשגת 15 מליון דולר
בטביל התכנית הזאת, להטקיע כספים בכדי לבנות את התעשייה, אינה דבר
קשה, צריך רק טיטהו שירצה בכך.

אני חוזר ומזהיר, כי לחכות אפי שנה,
פירוש הדבר סיכון העבין כולו. אטפח את אתבדה, אבל זוהי דעתי והרגשתי.

הינ"ר י. גורלי:
בזאת סיימנו את הדיון. דיון זה הינו מחייב כל
סיכום, מלא עם תבוא יזפה סנד חברי ועדת הכספים.
מולם גם זאת לא היום.

ח. רובין:
מה עם הסיכום בעבין חברות ה"סקריפ"?

הינ"ר י. גורלי:
הסיכום התעכב בגלל בקשת סר המוסר, ואני
מעביר מפילו את השאלה.

ב) הדיון על התקציב לשנת 1955/56

הינ"ר י. גורלי:
אני רוצה להזכיר לחברי הוועדה באינה נושאים
דנו, הקרובים לתקציב: שילוחים, הכנסות מרכוש
המדינה, תכנון התעשייה, ספנות, סבנה התקציב, רכבת ישראל, חברת האסלג,
חברת האספל, מדיניות האטראי, הסבנה המרגובי של מחלקות הגבייה; איגודים
וחברות מסלתינות; מרכז ההשקעות; המכון לפירון עבודה. עסקנו בנושאים
אלה יסיבות רבות, וכל חברי הוועדה קבלו את המרוטוקולים. אני
סביח שמחזור זה של בירורים יטייעו לנו בדיון על התקציב ואני יכול
לקוות כי יקצרו את הבירור. פשוט כך אני מציע כי ייגש לדיון בתקציב
בלי פתיחות ודברי הטבר נושפים, מלא טעיף טעיף.

ח. רובין:
ברצוני לקבל פרטים, על מה מבוסס מוסרן ההכנסה.

ז. טרף:
עדיין אין בידינו פירוש ההכנסה הלאומית לפי
המקצועות. ישנם מוסדנים, ואנו מתקרבים למספר
המדוייק, ובפעם הראשונה יש לנו עתה מוסרן מבוסס יותר. לכן לא
נוכל להשתמש במוסרן ההכנסה הלאומית לפי הענפים ולפי רמות ההכנסה. אנו
בנינו כל חלק על אותו נתון שיש לנו. לקחנו בכוייה במקור, ובסינו
להעריך איזה סכום הם יכניסו לנו במשך השנה הבאה.

לנו יהיו השנה 48 מליון נכויים במקור.
9- החדשים הראשונים של השנה הוספת היו 33 מליון נכויים במקור ואנו מעריכים שעד סוף השנה נגיע ל-48 מליון. זה הרבה יותר מאשר הממוצע עד כה. בנכויים במקור, מצאנו שיש סיגור בתולום המס בסכום של 7 מליון ל"י בערך. אנו מתכוונים לגבות השנה חצי הסכום עד מרץ והחצי הנני בשנה הבאה, אם נקח את הסכום של 33 מליון ל"י, נוסיף על זה את ה-11-10 מליון הצפויה באופן רגיל ב-3 החדשים האחרונים של השנה ועוד 4-3 מליון פיגורים, נגיע להכנסה של 48 מליון ל"י.

והנה יטנו גידול הסכום המסתלם בסכך כחוך ההכנסה הלא זמית, והגידול הזה מורכב מחוספת כוח אדם סכיר ומהגדלה הסכך הנובעת מוחק, העלאות מדרגה לדרגה, מדרגה מקצועית לדרגה מקצועית. בסנה טעברה זה נתן 25,5 מליון והשנה 33 מליון, וזהו גידול של בערך 27%. אנו מעריכים שהגידול הזה ימלא. הגידול הזה של 25% על ה-48 מליון יתן 12 מליון ל"י, סהם 60 מליון ל"י. מה-60 מליון הורדנו 10 מליון אשר הבטחנו כהנחה ממס השנה, והגענו לסכום של 50 מליון מטכירים. הסכום הנני של 50 מליון ל"י הוא מעצמאיים.

אנו גבינו השנה, ב-8 החדשים הראשונים אפריל-נובמבר 6 מליון ל"י מפרעות, ואנו חושבים שעד סוף השנה נגיע ל-12 מליון ל"י הוהתת לגבייה המוגברת שהפעלנו במחצית השניה של השנה, אנו מעריכים שנקבל בשנה הבאה 27 מליון ל"י מפרעות על חשבון ההכנסה הוספת של העצמאיים, על-ידי זה סנגיע בשנה הקרובה ל-80%-75% של מס על ההכנסה הוספת המוצהות אצלנו. עדין אינני מדבר על מס אמת, אלא על ההכנסה המוצהרת. אנו מניחים שעודפי מס 1954 יגיעו לעוד 25 מליון ל"י, ו-13 מליון פרעון חובות על חשבון שנים קודמות.

אני חייב לומר כי יש פה קצת דרובה. יתכן שהחלק של חוב השנים הקודמות יהיה יותר גדול. אנו השנה גובים קצת יותר, ונגיע השנה ל-18-17 מליון ל"י, חוץ מחברות. לגבי העצמאיים התלום הנוסף מורכב מסוגי חלקים: מפרעות ותשלומים בסכיל השנה האחרונה. צריך תמיד לקחת שתי שנות מס, אצל ב-9 החדשים הם שילמן 11 מליון מתוך 21 מליון, זאת אומרת קרוב ל-50%. בשנה הבאה האחוז הזה יגדל, ויהיה 37 מליון מתוך 50 מליון. אם גם התלום הנוסף יבנים פחות, הרי אין כל ספק שפרעון החובות יגבה סכום יותר גדול. אנו מניחים שנצליח בשנה הבאה לגבות חלק גדול של הפיגורים, אבל לא הכל.

אנו פה קבענו סכום די שמרני לסכומים הנוספים שאנו מקווים להגיע אליהם. הסכום הכולל מגיע ל-65 מליון, ופח נכנס הפסוד של 15 מליון על חשבון המס של השנה הזאת, ומשחן סיבוא יודי בטוי במפרעה של השנה הבאה, ובאופן כזה יורדים 65 המליון ל-50.

אנו אומרים את ההכנסה מחברות ב-35 מליון, בתוך זה 10 מליון פיגורים. זוהי יותר בעייה של כוח אדם מקצועי מאומן היטב. פה איננו יכולים להרשות לעצמנו טיפול קל כי כל טעות מחבטאת באלפי לירות. יש לנו לשכה מיוחדת המטפלת בחברות גדולות, והיא, על-ידי בדיקה מדוקדקת של המאזנים מגיעה בדרך כלל להכנסה גדולה פי שלוש מאשר הסכום שהופיע לפני הבדיקה. אין זה תמיד ענין של עבירה פלילית, אלא החברה מנסה לרסום הסקעה כהוצאה נוספת וכד', ובהיקף גדול של העסקים זה מתבטא בסכומים גבוהים. ובכן, 50 מליון מטכירים, 50 מליון מעצמאיים ו-35 מליון מחברות. בסך-הכל 135 מליון ל"י.

ח. אריאב:
בשנה שעברה היה גם כן אומגן לא כל כך מבוסס ובכל זאת גבינו יותר. האם המחבה היא שגם השנה תעלינה ההכנסות על האומדן?

ז. טרני:
אני חייב לומר שהסכום של 135 מליון ל"י הוא מתוח למדי. השנה גבינו יותר מ-25 מליון ל"י פיגורים, זה סכום גבוה, וזה פחות או יותר המקסימום שאפשר לגבות.

ח. אריאב:

איזה אומדן נקבע לאלה אשר לפי החוק
עד היום היו מטלמים פחות, והיוסא מטלמים
יותר? אני מתכוון לקבוצות, קואופרטיבים.

ז. סרף:

החקלאי שאיננו בקבוץ, נכלל בין העצמאיים.

ח. רוכינ:

ברצוני לדעת מהי ההכנסה מטכירים
ועצמאיים אשר הודיעו בטנה הטוטפת על
הכנסה עד 2,000 ל"י. מהו מספר האנשים המטלמים בקבוצות הכנסה עד
6,000 ל"י, עצמאיים וטכירים? לגבי הקבוצה הראשונה חוטבני שצריך
לחול שחבור; לגבי השניה - אין להכביד. כמה הם אלה הנכללים בקבוצה
של הכנסה עד 20 אלף ל"י וכמה למעלה מזה? נראה לי שנקודת הכובד
במס-ההכנסה צריכה להיות במדה רבה על בעלי הכנסות של למעלה מ-20 אלף ל"י.

(... - רשמה א.ב.)

(11.35)

א.ב.

ה. רובין:

לא הניח הקונגרס הזה חשוב לנו, אלא אותה קבוצה של בעלי הכנסות גבוהות. הייתי מבקש, אפוא, מספרים על קבוצות בעלי ההכנסה עד 2,000 ל"י, עד 6,000 ל"י, עד 20,000 ל"י ומ-20,000 ל"י ומעלה.

בשבוע שעבר שמענו מספרים על ההכנסה הלאומית. כשמתכננים את החשבון של מס-הכנסה, האם מביאים אותו ביחס כלשהו להכנסה הלאומית?

מהי ההערכה של הכנסה לאומית לסנת 1954/55? על סנת 1954 שמענו כבר: 1,426,000,000 ל"י. על מה מתבסס החישוב הזה? מה הם הגורמים הטובאים בחשבון, ומה אין מביאים בחשבון?

לדעתי היתה מצלנו התפתחות אמריקאית, גם בטהירות וגם בסכומים. ישנם אנשים אשר צברו תוך חמש שנים סכומים עצומים, כמעט מלא-בלום. לא כל הרווח שלהם מוסקע בארץ, אם כי כולו הושג כאן. ההכנסה הלאומית, היא, אפוא, גבוהה יותר, וגם החישוב הממוצע גבוה יותר. אולם צאל כל פרט ופרט מתבטא הדבר קצת אחרת.

כיצד נעשות ההערכות של האוצר, ובאיזה יחס הוא מעמיד את ההכנסה הלאומית להכנסות של מס-הכנסה?

על מה מבוסס שיקולו של הסר בענין חלקה של החקלאות בהשקעה הכללית? דבר זה מעניין אותי גם בקשר עם בעיית עידוד השקעות-הון, וגם בקשר למס-הכנסה.

את הסכום המועבר אתם מעריכים ב-9,500,000 ל"י. אני מביין שסכום זה מתבסס על ההנחה שכל רשות מקומית תטיל 7.5%. אך מה קורה אם רשות מקומית מסויימת אינה מטילה 7.5%? אולי תטיל רשות מקומית מסויימת רק 4-5%?

אינני חושב שנוכל לדבר על האומדן לפני שבוע בקווים כלליים מה הן הצעות האוצר. שמענו משהו על ההנחות מ-10% ל-25%. אינני חולק על ה-25%; אני חולק על המינימום של 10%. הסר אושר שכל 100 לירות נוספות, מביאות לתוספת של חצי אחוז בהנחה. לדעתי יש לחנך את הציבור למס-אמת, ואחת הדרכים לכך היא הדרך בה הולכת המסמלה הפעם. כדי שאוכל להציע הצעות מבוססות, הייתי מבקש לדעת מה הן ההנחות, נוסף למה שאמר הסר. לדעתי, למשל, יש להגדיל בצורה כלשהי את הזיכויים בעד ילדים. האם מובאים דברים אלה בחשבון?

הייתי מבקש מספרים על מצב מספחתי: כמה ילדים ראשונים יש בארץ? כמה ילדים שניים, שלישיים ורביעיים?

בענין החברות: - באיזו מידה מנסה האוצר לדעת מי היא החברה? ישנו תהליך מדויג מאד של הסתרת הבעלים האמיתיים של החברות, וישנה הסוואה מוחלטת של הנהגים האמיתיים. באיזו מידה התקדם האוצר במחקרו בענין זה, ובאיזו מידה חושב הוא להמשיך ולחקור בענין?

א.פ. גבליחובסקי: מה בנוגע לערביים? כמה מס-הכנסה הם מסלמים? מהו האחוז שהם מסלמים, מהו אחוז הפיגורים וכו'? לי יש רושם שמזניחים הרבה בענין זה.

ז. שרף: לשתי שאלותיו של חבר הכנסת רובין: ההכנסה הלאומית, מס-ההכנסה ורמות-ההכנסה: - עדיין אין לנו הידיעות בדיון. אין לנו סטטיסטיקה הראה לאילו רמות הכנסה שייכים מסלמי-המס. סטטיסטיקה כזו לא תהיה לפני יולי, ואנו מקווים שאז תהיה. עד כה היה רק רישום של הכספים שנכנסו, לפי אופן גבייתם. דבר זה לא אמר לנו מאוסה מבחינה סוציולוגית ועומס-המס, אם כי בנו על כך תיאורים פוליטיים. מאפריל 1954 התחלנו ברישום סטטיסטי, אולם הוא יטובם רק לאחר שנת התקציב הנוכחית. גם היא לא תהיה בדוקה, כי ערכה של הסטטיסטיקה על מס-הכנסה הוא בהסוואה בין מספר שנים. אולם תהיה זו התחלה.

ז. סרף:

לכן לא יכולנו להסתמס בהכנסה הלאומית. אינני יודע כמה מכניסה החקלאות למס-הכנסה. הקיבוצים הם חברות לצורך המס; חברי המושבים הם עצמאיים. גם האכרים הפרטיים הם עצמאיים, ואילו החקלאים השכירים הם שכירים. אין לנו סטטיסטיקה המראה כמה נוסאת החקלאות במס - בתור שכזו.

למלאה של 7,5 האחוזים. אין אנו יכולים שלא לגבות את המס. ואביא דוגמא: אנו גובים את המס מעובדי הסדינה על-ידי החשב הכללי. אין אנו יכולים שלא לגבות ממנו - לכל היותר אפשר להחזיר לו את הכסף בסוף השנה. לא ייתכן מנגבון ארצי - שכל כוחו הוא בכך שהוא גובה מסולם לפי אותם הכללים - שיהיה תלוי בהחלטות של 40-50 טוענות הצריכות להתאטר מחדש מדי שנה בשנה. כאשר התקינו את התקנה הזאת, לא התייעצו עם האנשים המבצעים זאת.

ח. רובין: אינכם חושבים על תיקון הדבר?

ז. סרף: לא השנה.

אין אנו מתכוונים להוסיף כרגע הבאות חדשות, פרט לאלו שהכריז עליהן שר האוצר: ביטול הדרגתי של ההפרט בין שכירים ועצמאיים בקטר עם תוספת היוקר, פלוס ה-10%.

ח. רובין: בסנה האחרונה אמרו: דרגה אחרונה פלוס דרגה קודמת וחילוק בשנים. מה יהיה לגבי השנה הבאה, מ-1 באפריל? מה תהיה הדרגה אז?

ז. סרף: הדרגה החדשה שנקבעה באוגוסט - מינוס אחוזים: 10% להכנסה עד 2,400 ל"י, מהסכומים הסופיים של המס.

ח. רובין: מהי הסיבה שדירגתם את ההכנסה בלחץ עולה?

ז. סרף: אם בדצמבר, למשל, נקבעה תוספת-יוקר נוספת של 70 ל"י על הכנסה של 4,000 ל"י, ו-60 ל"י תוספת על 2,000 ל"י הכנסה - תוספת החפסית מס-הכנסה - הרי בעל ההכנסה של 2,000 ל"י קיבל 3% תוספת הכנסה חפסית מס, ואילו בעל ההכנסה של 4,000 ל"י קיבל רק 1,5% תוספת הכנסה חפסית מס. תוספת-היוקר החפסית מס פועלת בכיוון של קיפוח יחסי של בעלי ההכנסות הגבוהות, עד למקרה של 50% - להכנסה של 10,000 ל"י ומעלה.

סיבה נוספת: כפי שסולם-המס בנוי עכשיו, השיעור שלנו עולה במהירות רבה. המס שלנו פועל כדלקמן: למי שהוא אב לסני ילדים ויש לו הכנסה של 1,800 ל"י - אין מורידים כמעט כל מס. על 100 לירות נוספות הוא מסלם מיד מס של 30%. שיטה זו יוצרת שיעור-סולי גבוה ותלול מאד. דבר זה גרם לכך שבשכבות הבינוניות השיעור הסולי עבר על 50%. לאנשים קשה לעמוד בכך. מצאנו שבדאי להקטין את השיעור הסולי, ולהגיע למס-אמת. גם מסיבה זו הקטנו את השיעור-הסולי בדרגות הבינוניות על-ידי חלוקה פרוגרסיבית של ההנחה. אדם המרוויח 300 ל"י לחודש וקיבל 20 ל"י נוספות - חייב על ה-20 לירות הללו 11 לירות מס נוסף. זה יותר מ-50%. ברור מדבר זה מחייב תיקון. חשבנו שדועדת-סוזאייב תעשה זאת. כהנחה זמנית עשינו את ההנחה הפרוגרסיבית המתקנת במקצת את השיעור הסולי הקשה הזה.

ק. לונ: המס הוא פרוגרסיבי. התיקון הזה מפחית 1/5 של הפרוגרסייה, מפני שההנחות הן בערך 18% של המס. המס קופץ באחוז אחד על כל 200 לירות. עכשיו נותנים העלאת של 1/2 על כל 100 ל"י מס. יוצא שההנחה היא בערך 1/4-1/5 מן הפרוגרסייה.

ז. שרף:

מסוים כך הצענו מה שהצענו, כהוראת-סעה לסבה זאת, עד אשר נבנה טולם אחר. אין מציעים כל זיכוי נוסף לילדים ולאחרים. רק 10% נותנים לכל חקלאי -90% מהכנסתו באה מחקלאות, הנחה לאזורי-פיתוח והתיישבות חדשה, והנחה קטנה לאנשים שיש להם ילדים או בני-משפחה מסותקים או דפקטיביים. דבר זה טקל על האנשים האלה, אולם אינו מתבטא בטכונים כלליים ניכרים.

אינני יודע כמה ילדים ראשוניים, שניים ושלישיים יסגים אצלנו. אנו יודעים רק את הרכב המשפחה הממוצע: אצל העצמאיים - 1,8 ילדים; אצל השכירים - 1,4 ילדים בממוצע. תיקים חיים יש לנו: 240,000 של שכירים; 120,000 של עצמאיים, ו-4,000 תיקים חיים של חברות. מספר זה מראה על פחצי מליון תלויים, כולל הורים, ילדים וכו', פלוס נשים. מספרים אלה הסגנו בדרך של מדגם, והמספרים הם כלליים מאוד.

כיצד אנו מטפלים במקרים של הסתרת זהותם של בעלי החברות? - כשאנו מטפלים בחברה, אנו מטפלים בכל החברות הקשורות בה, ובכל התיקים, כקבוצה אחת. אם אדם הוא בעל מניות - הריהו בעל מניות. אם כבעל מניה מופיע איש בחוץ-לארץ - אין עושים מאומה עד שמגלים זאת. זהו סידור שהוכנס בחדשים האחרונים, וכבר הוכיח את יעילותו בהגדלת ההכנסות ממש.

המצב בין הערביים: - הקימונו לסכה טיוחדת בחיפה לטיפול בערביים. זוהי לשכה מרכזית היושבת בחיפה מסוים שהגוטה העיקרי של ישובים ערביים שהורים הוא במסולס ונבלייל. ההכנסה מהם גדלה. הענין איננו פשוט, בפרט כשהערבים הם חקלאים, וחקלאים בכל מקום בעולם קשה להגיע אצלם להערכה עד שלא מצטבר ניסיון של שנים. אילו התחלנו בפעולה זו לפני 5 - 4 שנים, כאשר השיווק היה מוסדק-על-ידי הממשל הצבאי - היה קל יותר. התוסבים גם טוענים שאנו עושים להם עוול. אנו לוקחים כפר שלם, בא לשם פקיד-סומה עם שני מפקחים, הם אוספים את ועד הכפר - ומנסים לעשות שומות לכל הכפר ולברוק את המקרים לפי החובבים של קרקע, מקצועות - כמו: טבק, ירקות וכו' - ושל שיווק. מסתדלים להגיע להיקף מתקבל על הדעת. בשנת 1953 אספנו מהאזורים הערביים הטהורים לא יותר מ-250,000 ל"י; באותם אזורים אנו מתקדבים עכשיו לסכום של כ-200,000 ל"י לחודש. הגידול הוא אטי אך מתמיד.

הינ'ר י. גורני:

האם ישנן הצעות אחרות לאוטודן?

ח. רובני:

אני חוזר על בקשתי מלפני זמן-מה: לקבל את הפרוטוקולים של ועדת סוזאייב. יש לי הצעות אחרות לגבי הענין הזה, ואותן אביא בעוד כשבוע לוועדה.

הינ'ר י. גורני:

בקשר לפרוטוקולים של ועדת סוזאייב: - כאשר הועלתה ההצעה הראשונה לבקש אותם, נתעוררה שאלה אם אפשר - לפי תקנון הכנסת - לדרוש פרוטוקולים של ועדה שטרם סיימה את עבודתה. כתבתי בענין זה לינ'ר הכנסת, וקיבלתי עתה את תשובתו. ינ'ר הכנסת סבור שהיות והוועדה נתמנתה על-ידי הממשלה - צריכה ועדת הכספים לפנות לממשלה אשר תחליט אם למסור את הפרוטוקולים. אין תקנון הכנסת מטיל חובה בענין זה. אני מציע לחברים לפנות לשר האוצר בענין. אם תשובתו תהיה שלילית - נחליט אז אם להעביר את הבעיה לוועדת הכנסת.

הוחלט: לפנות לשר האוצר בנוגע לפרוטוקולים של ועדת סוזאייב.

מס רכוש עירוני

ח. רובני:

יש לי מספר שאלות: - מדברים על הכללת מס רכוש עירוני בהכנסה המועברת, כלומר: להכניס זאת בהכנסה של הרשות המקומית. מדוע לא נעשו הדברים, כדי לאחד את הוודקו עם ארנונת הרכוש המוניציפאלית? הוא הדין לגבי מס רכוש חקלאי.

על מה מבוססת ההערכה של העליה ב-400,000 ל"י? מה תהיה ההכנסה בפועל בסנה זאת לפי החובבים סבידיכם?

ז. שרף:

אשר להכנסה מועברת, אין לי סה להשיב. זהו תקציב הוצאה ולא תקציב הכנסה. האוצר יכול להגדיל את ההקצבה לרשויות המקומיות, ויכול לכתוב זאת כפי שהוא רוצה. זהו סה המגיע לפי החוק למטמלה המרכזית ולא לסלטון המקומי. לי אין סה להגיד על כך. זהו ויכוח על גודל המענק.

סה שנוגע לאיחוד הגביה: - אנו מאחדים עתה את סה הרכוש והארנונה לפי צווי נזקי מלחמה. איננו פוטרם את עצמנו מלפנות לבעלי רכוש. גם אילו איחדו את סה הרכוש המרכזי עם הארנונה. במילא היו שתי פניות. הצענו לרשויות המקומיות לאחד את גביית המס אצלנו, כי אנו גובים יותר בזול. הם לא הסכימו. היינו יכולים לחסוך כ-700,000 ל"י דמי גביה, אולם הדבר לא יצא לפועל.

ההנחות שאנו עומדים לתת הן על מגרסים. פה אנו מציעים להקטין את המס מ-2,1% ל-1,2% של הסווי הכללי, או מ-36% ל-25% של הסווי השנתי. הסיבה היא שאנו אופללים סהר מדי את המגרס ע"י מסים. בעיה זו של מגרסים לא-בנויים היא בעיה הקיימת בכל העולם.

לעומת זאת תגדל ההכנסה מסינוי סכר-הדירה. הסווי השנתי כרוך בסכר-הדירה וגם ביעילות הגביה. בכורונתנו להפוך את הכרטיסיה של נכסים לכרטיסת של בעלי-נכסים, ובכך נגלה את בעלי-הנכסים שכיום אי-אפשר לדעת היכן הם.

ח. רובינ:

גם בענין זה אביא בפני הוועדה הצעות מסל.

מס רכוש חמלאי

ז. שרף:

לפני 6 - 5 חדשים קבעה הכנסת שיעורים חדשים, ואותם אנו מבצעים לפי החלטת הכנסת.

ח. רובינ:

בימים הקרובים אביא בפני הוועדה הצעות לסעיף זה.

מס שבח מקרקעין:

ח. רובינ:

במסר לנו כאן שבתכנית המטמלה לבטל את המס הזה. אני קוטר את המס הזה עם מס רווחי-הון שהוא חלק של מס-הכנסה. מס רווחי-הון למעשה לא הופעל, ואני שואל: האם לא יהיה יעיל יותר להפעיל את מס רווחי-הון ולבטל את המס הזה? או, אם מטאירים את המס הזה, לא רצוי יותר להעלות מצד אחד את האחוזים ומצד שני להביא בחשבון את ירידת ערך הכסף? המס, בצורתו הנוכחית, עלול לפגוע דוקא באנשים שלא עסקו בקניה ומכירה של מגרסים לסם הפקת רווחים, סמוך כך ~~מבוא~~ טביא בחשבון את ירידת ערך הכסף, ודוקא מי שעוסק בכך לסם הפקת רווחים, אינו נפגע.

סהי הסיבה לכך שהמס הזה במסך כל הסנים הכנים

כל-כך מעט?

הינ'ר י. גורי:

אשר לשאלה על ביטול המס - מסתבר שאם הכביסו אותו לאומדן - אין כוונה לבטלו.

ז. שרף:

אני מבקש רשות לא לענות היום בענין מס רווחי-הון.

אין בכורונתנו לבטל את מס שבח-מקרקעין. הכנסתו גדולה. האומדן לסנה זו היה 300,000 ל"י, אחר-כך תיקנו אותו וקבעו 500,000 לירות. ההכנסה מסני המסים הקטורים בתנועת נכטי-דלא-ניידי, גדלה והולכת.

ז. טרף:

בין שטובת החוקים בענייני טסים סיגמנו
לכנסת בזמן הקרוב, יהיה גם חוק המשנה את
מבנה הטס, וזה בעקבות הסלצות של ועדה סמינה לסס כך שר האוצר.

סס עזבונו

ח. רובינו:

נוסף למס-עזבונו, הטיל שר הכספים - ואני
מבין שעל-פי יזם של שר האוצר - מס-ירוסה
בטיעור של אחוז אחד. כל מי שטבקט פעולה כלשהי טצד בית-המספט בקטר
לעזבונו, חייב דאסית-כל לסלס אחוז אחד כ"אגרה" של בית-המספט. לדעתי
זהו אחד מהדברים החמורים ביותר; זהו מס ולא אגרה. מאז דתטיד אני
סתריע על כך שניתנה הרשות לשר הכספים להטיל אגרות-מספט - וזוהי
דוגמא טאלפת לכך. יסנמ אנטיס טאינמ צריכים לסלס כלל מס עזבונו, ואילו
את האחוז הזה הם חייבים בכל זאת לסלס. הטס הזה פוגע, אפוא, דוקא
באנטיס הקטנים ובעלי הרכוש הקטן. האם חושב האוצר להטסיך בנוהג זה?
סה הן הטיבות לכך סמס עזבונו, שהוא מס-רכוש, עומד בטוך כל-כך, וסה
חושב האוצר לעשות כדי להפוך אותו למס-אמט? חצי הטיליון הטופיע כאן
הוא סכום טגותך.

ז. טרף:

אנו סנסחים חוק חדס בענין זה. אמנמ הניסוח
יקח זמן-סה. החוק החדס איננו חוק על עזבונו,
אלא על ירוטה, על הנכס, והוא מביא בחסבונו גם מתנות - עזבונו בחיים.
כיום, אם טחלקים את הרכוש בפרק זמן של 5 - 3 שנים, ונותנים בכל טנה
חלק מהרכוש בטתנה - טתחסיקם על-ידי-כך טתטלוט הטס.

ח. רובינו:

אני טציע לקבוע שחוזים והטכטיס על מתנות
יהיו בעלי-תוקף / דק אחרי טיקבלו איטור
מספט

נוטריוני.

ז. טרף:

אני חושב סמס-בולים טסדיר זאת.

ח. רובינו:

מס-בולים איננו מספיק. מס-בולים מהווה דק
הוכחה בבית-המספט, ואילו אני מדבר על תוקף
מספטי.

ז. טרף:

אשר לאחוז האחד שהזכיר חבר הכנסת רובין -
זוהי טאלה עקרונית אם הטטטלה יכולה להטיל
אגרות או לא. והאגרה איננה מס - יהיה גובהה
אשר יהיה.

ח. רובינו:

אם הכנסתם לאומדן חצי טיליון לירות - האם
פירוש הדבר שהסנב הקיים יטאר גם להבא?

ז. טרף:

אטרתי טאנו טכניס חוק חדס. כל זמן שהחוק
הנוכחי בטאר בתקפו - אין אנו יכולים להטמך
על החוק החדס.

היו"ר י. גורני:

מאחר ששר האוצר נסצא כרגע כאן, ברצוני לפנות
אליו בענין הפרוטוקולים של ועדת סוזאייב.
חברי הוועדה החליטו לפנות לשר בטאלה אם אפשר להטציא לנו את הפרוטוקולים.

דבר טני: ענין הסקריפטים. הוועדה קיימה דיון
על בטיס הדו"ח של ד"ר פיקר, ועל-פי בקשת שר האוצר דחתה את טסקנותיה.
האם טבקט השר להטסיך ולהטתות את הטסקנות?

שר האוצר - ל. אטכול: בענין הסקריפטים - נדמה לי טנאנו אתם להטכמ
חדס, אולם עוד אודיע על כך לוועדה. אשר
לפרוטוקולים של ועדת סוזאייב - לא נראה לי הדבר. הוועדה טרם גמרה את
עבודתה. אולם אני טוכן להתייעץ על כך באוצר, ואודיע לכם תשובה.